

KESKKONNAAGENTUUR

2024 Tuuleenergeetika hetkeseis

Ülevaade tuuleenergeetika arenduste
hetkeseisust

28. veebruar 2024

Rahastanud Euroopa Liit
NextGenerationEU

Eesti
tuleviku heaks

Sisukord

Taust	4
Hetkeseis.....	5
Arendajate planeeritud võimsuse analüüs	5
Keskkonnaagentuuri hinnang	6
Kokkuvõte.....	7
Viited.....	7
Lisa 1. KAUR hinnangu andmiseks kogutav info.....	8
Lisa 2. Arendajate nimekiri	8
Lisa 3. Kinnistusraamatu andmetele tugineva hinnangulise võimsuse leidmise protsessijoonis	12
Lisa 4. Arvutusteks kasutatud arenduste praktika.....	13
Lisa 5. Lineaarne regressioonianalüüs.....	13

Aruanne

Aruanne valmis Keskkonnaagentuuris 2024. aastal.
Aruande koostasid Bärbel Vandell, Sander Ahi ja Marie
Valdes.

Aruande koostamiseks

Andmed

koguti Kliimaministeeriumist,
Regionaal- ja
põllumajandusministeeriumist,
Registrite ja Infosüsteemide
Keskuse kinnistusraamatust,
Maa-ameti infosüsteemist

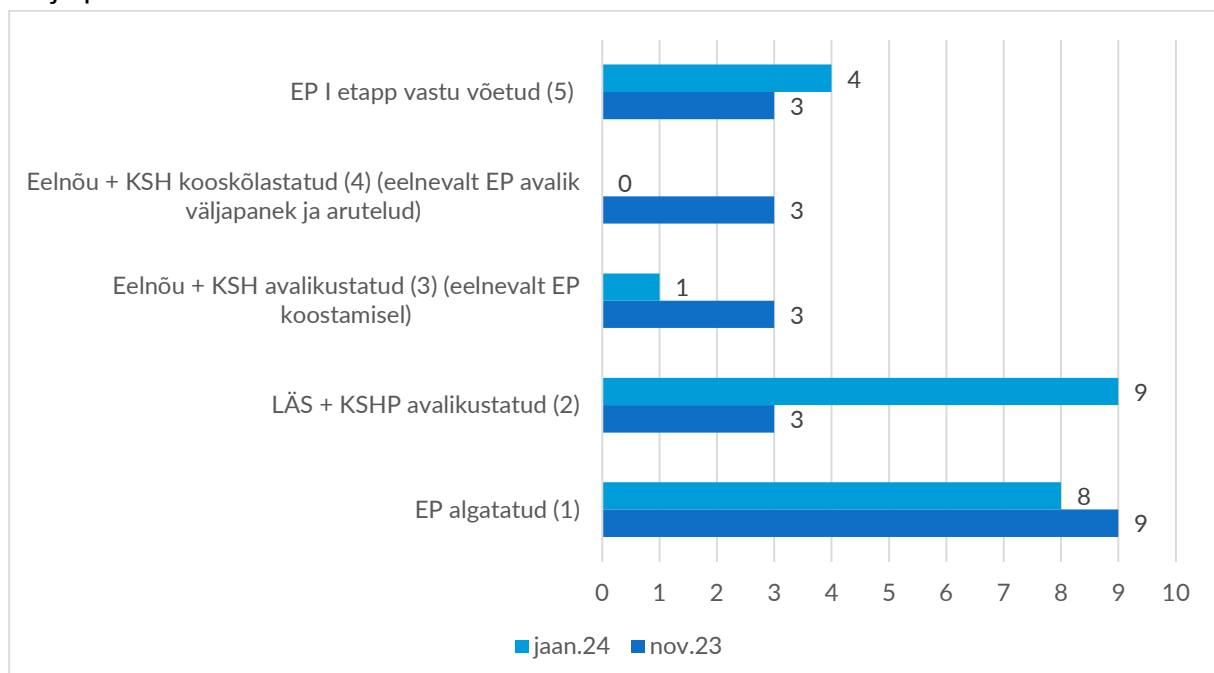
Taust

Eesti on seadnud ambitsioonikad eesmärgid taastuenergia osakaalu suurendamiseks oma energiatarbimises. See hõlmab tuuleenergia osakaalu tõusu elektritootmises. Käesoleva aasta kevadel puudus selge ülevaade maismaa tuuleparkide eraarenduste hetkeseisust.

Ülevaate andmiseks olemasolevate tuuleparkide kohta saadi rajatud tuulikute andmed Maa-ameti Eesti topograafia andmekogust [1] ja võimsuste arvutamisel kasutati Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni koondatud andmeid [2]. Arvesse võeti suuremaid tuuleparke, kõiki üksikutuulikuid ei ole arvestusse kaasatud.

Tuuleenergia arendamiseks on käivitatud kokku 22 kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) eriplaneeringut (Joonis 1.). KOV eriplaneeringu eesmärk on leida sobivaim asukoht tuuleparkide ja nendega seotud taristu rajamiseks (I etapp), millele järgneb detailse lahenduse koostamine [3]. I etapp on edukalt lõpule viidud **neljal eriplaneeringu alal (Pärnu linn + Tori vald, Lääne-Nigula, Lääneranna ja Tori põhjaosa)** ning hetkel töötatakse välja üksikasjalikud lahendused koos keskkonnamõjude hindamisega.

Võimalus tuuleparkide rajamiseks on ka läbi üldplaneeringu ja selles määratud tuuleenergeetika arendamise jaoks sobilike alade. Tuuleparkide kavandamisel üldplaneeringuga tuuakse välja suure üldistusastmega potentsiaalselt sobilikud alad ning seejärel tehakse täpsemad uuringud järgnevates planeerimisetappides. Üldplaneeringute raames on käsitlenud tuuleenergeetika arendamist 19 valda, neist nelja puhul on koostamisel eskiis.

Joonis 1. KOV eriplaneeringute arvud staadiumite lõikes.

Hetkeseis

Arendajate planeeritud võimsuse analüüs

Tuuleenergeetika arenduste ja planeeringute hetkeolukorra ülevaate aluseks on andmete tabel, mille koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika osakond (praegu Kliimaministeeriumi koosseisu kuuluv, edaspidi KliM) käesoleva aasta mais, kogudes teavet arendajatelt. Kogutud andmed hõlmasid endas arendaja poolt planeeritava võimsust (MW), taastuvenergia liiki, võimalik projekti käivitamise aastat ja projekti tähtaegse realiseerumise tõenäosust. Analüüsi valiti kõigi realiseerumise potentsiaaliga esitatud projektid, kuna mõningate planeeringute seis on praeguseks muutunud võrreldes sisendi kogumise hetkega. Tabelist eemaldati päikeseenergia projektid, kuid jäeti sisse hübriidprojektid ning saadaoleva info põhjal välistati võimalikud projektide kattumised. Arendajad (nt Utilitas) ei ole kõikide projektide puhul märkinud tuulepargi koguvõimsust ja eeldatavaid valmimistähtaegsid, seetõttu saadud tulemused aja jooksul täpsustuvad ja muutuvad. Lisaks sellele kasutasime teise sisendina Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (edaspidi ReM) koostatud ülevaadet käimasolevate kohalike omavalitsuste eriplaneeringute etappidest ja üldplaneeringus käsitlevate tuulealade kohta, millest tulenevalt muutus ka eriplaneeringute etappide kategoriseerimine (selgitused allpool). Nende kahe andmetabeli põhjal saime kokku võtta tuuleenergeetika arendajate planeeritavate projektide hetkeolukorra planeerimisetappides:

- Ehituses – Sopi-Tootsi tuulepark 255 MW
- Detailplaneeringu menetluses – teadaolevalt 702 MW
- Eriplaneering algatatud – novembris 2061 MW / veebruaris 1542 MW
- Eriplaneeringu lähteseisukohad (LS) ja KSH programm on avalikustatud – novembris 128 MW / veebruaris 1656 MW
- Eriplaneeringu eelnõu + KSH kooskõlastatud – novembris 599 MW / veebruaris 149 MW
- Eriplaneeringu väljapanek ja avalik arutelu – novembris 584 MW / veebruaris 0 MW
- Eriplaneeringu I etapp on vastu võetud ja asukoha eelvalik on tehtud – novembris 884 MW / veebruaris 909 MW

Asukoha eelvaliku kinnitamisele järgnev etapp on KOV EP detailse lahenduse menetlus. Üldplaneeringutes seatud tuuleenergia arendamiseks sobilikele aladele on arendajate poolt kavandatud novembris 2449 MW / veebruaris 2044 MW ulatuses tuuleparke.

Keskkonnaagentuuri hinnang

Parema ülevaate saamiseks tuuleenergia projektide edenemisest ja ruumilisest paiknemisest võttis KAUR ette täiendava analüüsi (Lisa 1). Selle jaoks päriti 06.02.2024 seisuga katastriüksuste andmeid kinnistusraamatust, mis paiknesid tuuleenergia eriplaneeringute või üldplaneeringute aladel. Kinnistusraamat sisaldab teavet kinnisomandi tekkimise, üleandmise ja kinnisasja asjaõigusega koormamise, samuti kinnisasja koormava asjaõiguse üleandmise, koormamise, selle sisu muutmise või lõpetamise kohta. Kanded on seotud hoonestusõiguse, kasutusõiguse, omandiõiguse üleandmise ning omandiga. Analüüsis selekteeriti kinnistud, kus esineb kokkupuuteid arendajatega. Arendajate nimekiri on esitatud aruande lisa (vt Lisa 2).

Protsessijoonis selle kohta, kuidas hinnangulise võimsuse tulemuseni jõuti on esitatud aruande lisa (vt Lisa 3). Tuginedes planeeringualadele, selekteeritud katastritele ja KliMi kaudu arendajatelt kogutud informatsioonile loodi tuulepargialad, millest osade asukoht on ligikaudselt teada. Teada asukohaga tuulepargialadest genereeriti ligikaudse asukoha punktid. Lisaks on tuulepargialasid, mille puhul polnud võimalik täpsemat asukohamäärangut anda. Arendajal esines vallas mitu potentsiaalset arendusala, kuid neid polnud võimalik kindla asukohaga siduda. Sellised alad markeeriti ära ja neid kasutati hinnangulise võimsuse arvutamisel. Kolmandaks esines potentsiaalseid tuulepargi alasid, mille kohta puudusid andmed KliMi ja ReMi ülevaadetes. Sellised alad markeeriti, kuid hinnangulise võimsuse arvutamisel ei kasutatud.

Katastriüksuste pindalad tuulepargialadel summeeriti KOVi ja planeeringu tüübi alusel. Saadud pindaladest arvutati hinnangulised võimsused. Pindalade ja võimsuste vahelise seose loomiseks viisime läbi lineaarse regressioonianalüüsi, kasutades lähiriikide arenduste andmeid. Meie analüüsi valimis oli 19 tuuleparki, mille kogupindalas on osaliselt sees ka erinevad piirangud, mis ei ole kõik otseselt ülekantavad Eestile (Lisa 4). Võrreldes november 2023 seisuga on regressioonianalüüsi võetud tuuleparkide andmeid täiendatud. Tulemused näitasid, et parim seos oli tuulikule planeeritud pindala ja selle võimsuse vahel (Lisa 5). Hinnangulise võimsuse arvutamisel loeti kokkuleppeliselt ühe tuulegeneraatori võimsuseks 7,2 MW. Sellele võimsusele vastavalt loeti ühe tuulegeneraatori arendusalaks 85 ha (0,85 km²). Alternatiivina võeti ka 5 MW tuulegeneraatori puhul arendusalaks 65 ha (0,65 km²).

Planeeringutes, kus oli teada planeeringusse esitatud ala puhul selle koguvõimsus, hinnangulist arvutust ei tehtud ja arvestati planeeritava võimsusega.

Hinnanguliste võimsuste tulemused 7,2 MW tuuliku puhul:

- Eriplaneering algatatud – novembris 763 MW / veebruaris 770 MW
- Eriplaneeringu lähteseisukojad (LS) ja KSH programm on avalikustatud – novembris 208 MW / veebruaris 676 MW

- Eriplaneeringu eelnõu + KSH avalikustatud – novembris 274 MW / veebruaris 72 MW
- Eelnõu + KSH kooskõlastatud – novembris 173 MW / veebruaris 0 MW
- Eriplaneeringu I etapp on vastu võetud ja asukoha eelvalik on tehtud – novembris 209 MW / veebruaris 274 MW

Üldplaneeringutes seatud tuuleenergia arendamiseks sobilikele aladele on hinnanguliseks võimsuses novembris 706 MW ulatuses tuuleparke / veebruaris 720 MW

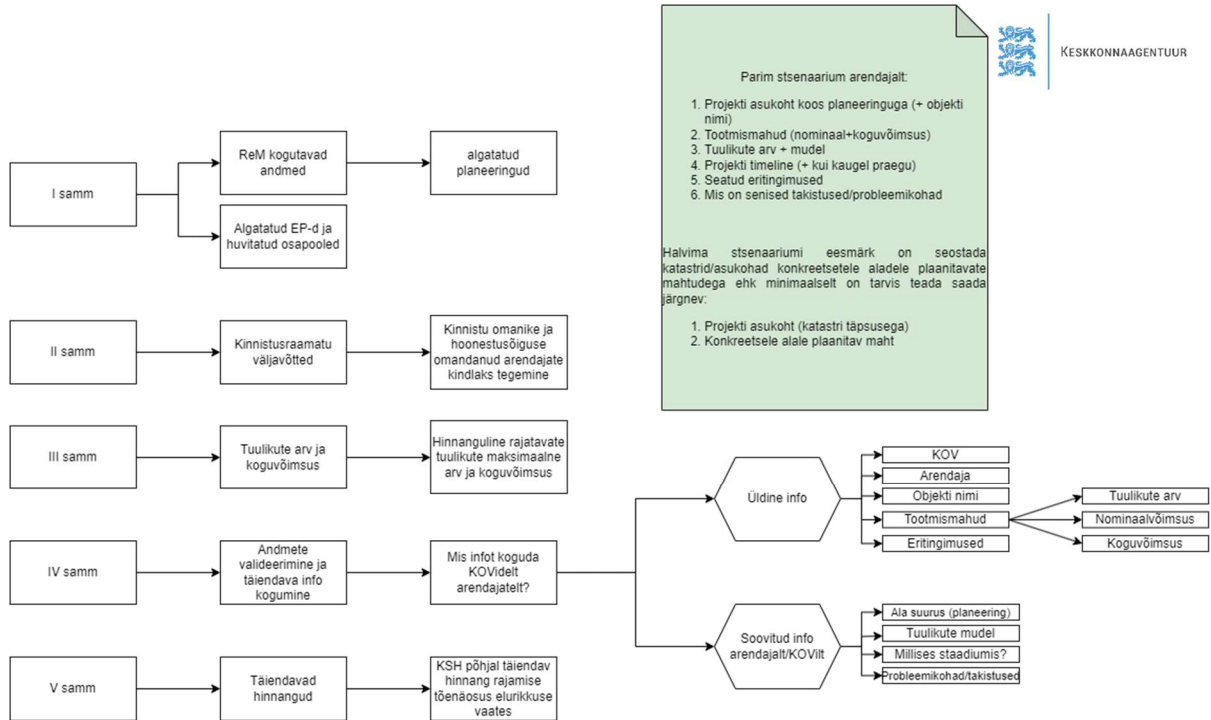
Kokkuvõte

Arendajate poolt KliMile esitatud planeeritavate arenduste koguvõimsus on nüüdseks 6300 MW (405 MW liikus detailplaneeringu etappi) ja maatoimingutel põhinev KAURI hinnanguline võimsus veebruaris kogutud andmete põhjal on 2512 MW, moodustades sellest ligikaudu 40%. Hinnanguline koguvõimsus suurenes võrreldes novembrikuise ülevaatega 7%. Planeeritavad arendused on KOV eri- ja üldplaneeringutes käsitlevate tuulealade raames väga erinevates staadiumites. Sellest tulenevalt ei saa järeldada, et kõik arendajate poolt esitatud planeeritavad projektid jõuavad realiseerumiseni.

Viited

1. Eesti topograafia andmekogu, Maa-amet 2023
2. Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon. Vaadatud 15.02.2024
<https://tuuleenergia.ee/>
3. Ruumilise planeerimise portaal. Vaadatud 15.02.2024
<https://planeerimine.ee/wp-content/uploads/2023/KOV-EP-menetluse-skeem-asukoha-eelvalik.pdf>

Lisa 1. KAUR hinnangu andmiseks kogutav info

Lisa 2. Arendajate nimekiri

Ettevõtte	Tuvastatud seotus
Adepte Energy OÜ	Raisner; Est Wind Power OÜ; Varja Windfarm OÜ
Alikonte OÜ	
Dynastia OÜ	Eleon; Estwind Energy OÜ; Eesti Elekter AS; Roheline Elekter AS
Eesti Elekter AS	Dynastia OÜ; Eleon
Elektri Energia AS	Eleon Green OÜ; Solarwind OÜ
Eesti Kapital OÜ	Aidu Wind Park OÜ; Eleon
Eesti Ühistuenergia OÜ	
Eesti Vara OÜ	Roheline Elekter AS; Estwind Energy OÜ; Eesti Elekter AS; Eleon
Eleon AS	Eurowind OÜ
Enercom OÜ	Eleon
Energia Agentuur AS	
Energia Kapital OÜ	Aidu Wind Park OÜ; Eleon
Energy Estonia OÜ	

Estwind Energy OÜ	Dynastia OÜ; Eleon; Eesti Vara OÜ
Eurowind OÜ	Roheline Elekter AS; Eleon
Global4wind OÜ	
Green Electric OÜ	
Kindel Vara OÜ	Eleon Green OÜ
LE-Project OÜ	
Meritreid OÜ	
Powerwind OÜ	
Pro Agentuur OÜ	Eleon
Proline Invest OÜ	Eleon
Raisner AS	Adepte; Tuulehoidja OÜ
Roheline Elekter AS	Dynastia OÜ; Eesti Vara OÜ; Eleon
Stacey OÜ	
Tuge Energia OÜ	
3D Wind Service	
Baltic Offshore	
Baltic Wind Energy	
BLRT	
Dvigatel Energeetika	
Enefit Green	
Enercon	
Enersense	
Energy Estonia OÜ	
European Energy	
Evecon OÜ	
Ignitis Renewables	
Mainstream Renewable Power	
SW Eretuul	
Nordwinter OÜ	
RWE	
Saare Wind Energy	Van Oord Renewable
Siemens Gamesa	
Skinest Energia	
Sumitomo Corporation	

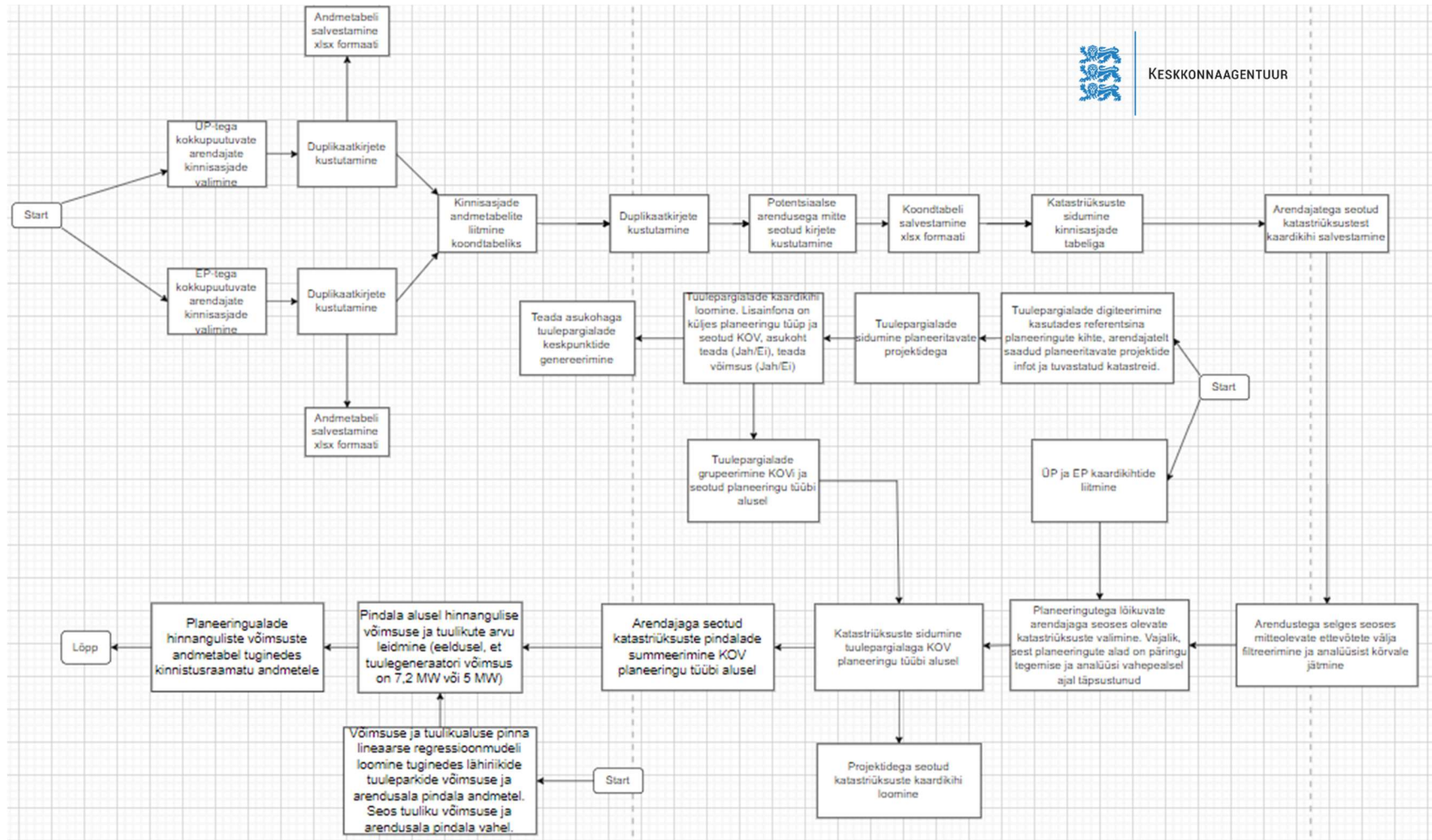

Total Energies	
Vestas	
Sunly	
OÜ Utilitas Wind	Tuulepealne maa
TMV Green	
SW Multituul OÜ	Sunly
Tuuleenergia	Ignitis Renewables
Metsatuul	Sunly, Metsagrupp
Tuulerii	Sunly, Traperii
Sustainable Investments OÜ	
Vindr Baltic OÜ	
Vestman	LHCarbon OÜ; Vestman Energia AS; Metsamaahalduse AS; Thorsten OÜ; Põlluvara AS
Laanenurga Tuuliku OÜ	
Eurowind Energy OÜ	
Varja Windfarm OÜ	Adepte
OÜ Irbeni	Utilitas
Wiru Tuulikud OÜ	Sunly
Vihtra Tuulepark	Utilitas
Metsakohin OÜ	Sunly
SW Tuulekohin	Sunly
Sihtasutus Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
Sihtasutus Ida-Viru Investeeringute Agentuur	
Tuulepealne Maa OÜ	Utilitas
AS Nelja Energia	Enefit
Viru-Nigula Tuulepark OÜ	Taaleri Development Holdings S.à r.l.
OX2	
Alexela Solar	
Est Wind Power OÜ	Adepte
Solarwind OÜ	Elektri Energia AS; Eleon Green OÜ
Wind Energy Systems OÜ	

Aidu Wind Park OÜ	Energia Kapital OÜ; Dirkshof Baltic GmbH; Eesti Kapital OÜ
Five Wind Energy OÜ	
Audru Tuulepark OÜ	Solarwind OÜ
Rotorline OÜ	
Karmel Energia OÜ	
Tootsi Tuulepark OÜ	Nelja Energia; Enefit
Ultra Systems OÜ	
Tuulehoidja OÜ	Raisner AS; Adepte
Van Oord renewable finance	Saate Wind Energy
Sunwind OÜ	Sunly
Metsapäike OÜ	Sunly; Metsagrupp
SW Tuulepõld OÜ	Sunly; Wiru tuulikud
LHCarbon OÜ	Vestman
Thorsten OÜ	Vestman
Taaleri Development Holdings S.à r.l.	Viru-Nigula tuulepark oü
Dirkshof Baltic GmbH	Aidu Wind Park OÜ

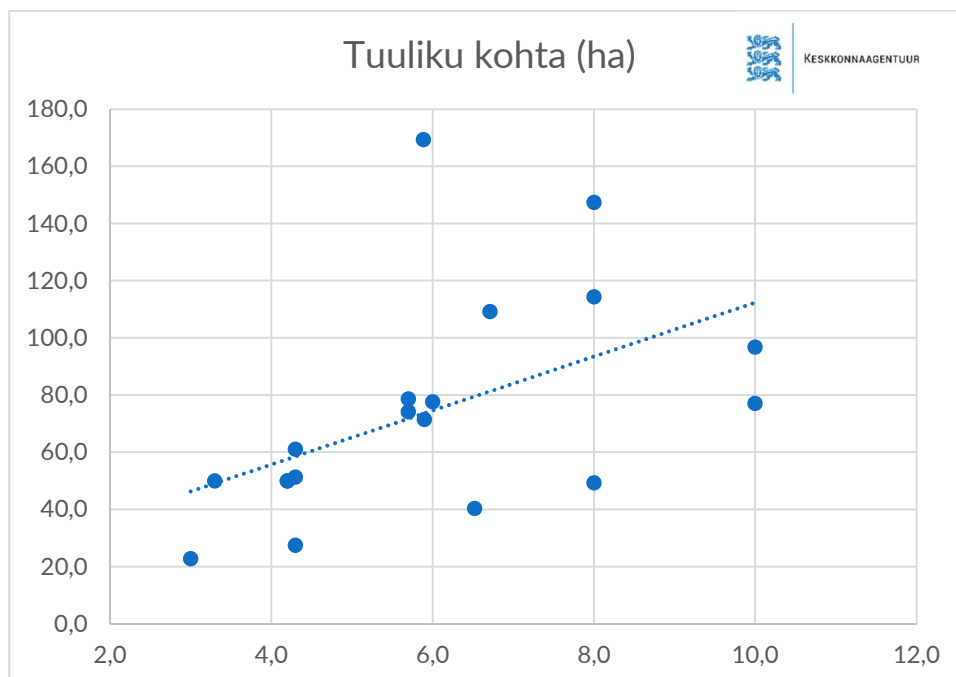
Lisa 3. Kinnistusraamatu andmetele tugineva hinnangulise võimsuse leidmise protsessijoonis

Lisa 4. Arvutusteks kasutatud arenduste praktika

Projekt	Arendaja	Võimsus kokku	Tuulikute arv	Kõrgus	Ala suurus (ha)	Tuuliku keskmine võimsus	Tuuliku kohta (ha)
Tolpanvaara	Enefit Green	76,5	13	230	2200	5,9	169,2
Saarde valla P14	Tuulepealne Maa	12,9	3	230	154	4,3	51,3
Saarde valla P15	Tuulepealne Maa	8,6	2	230	122	4,3	61,0
Saarde valla P16	Tuulepealne Maa	17,2	4	230	110	4,3	27,5
Põhja Pärnumaa P9-P10	Sunly	150	23		928	6,5	40,3
Sopi-Tootsi	Enefit Green	255	38	241	4150	6,7	109,2
Pyhäjoen Mälikankaan tuulipuisto	Wpd	33	11	140	250	3,0	22,7
Palovaara, Pello	Wpd	102	17	230	1320	6,0	77,6
Nuolivaaran tuulipuisto – Kemijärvi/Salla	Wpd	96,9	17		1260	5,7	74,1
Kurvilanmäen tuulipuisto	Wpd	304	38	300	5600	8,0	147,4
Junnunmäen tuulipuisto	Wpd	340	34	300	2620	10,0	77,1
Kylkivaaran tuulipuisto	Wpd	210	21	300	2032	10,0	96,8
Tuohimaan ja Riutanmaan tuulipuistot	Wpd	584	73	300	3600	8,0	49,3
Kannuksen Kuuronkallion tuulipuisto	Wpd	58,8	14	230	700	4,2	50,0
Toholampi-Lestijärven tuulipuisto	Wpd	392	49	270	5600	8,0	114,3
Pyhäjoki - Karhunnevanankaan tuulipuist	Wpd	188,1	33	240	2593	5,7	78,6
Kalajoki Tohkoja	Wpd	176	22		1100	3,3	50,0
Oulainen - Maaselänkangas	Wpd	188,1	7	230	500	5,9	71,4
Kannus - Kuuronkallio		72,6	14	230	700	4,2	50,0

Lisa 5. Lineaarne regressioonianalüüs

#Keskkonnateadlikud valikud iga ilmaga

KESKKONNAAGENTUUR

Kontakt

Keskkonnaagentuur
Mustamäe tee 33, Tallinn

Email : kaur@envir.ee

www.keskkonnaagentuur.ee